

DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 19 maja 1949 r.

Nr 32

T R E S C:

U S T A W Y:

Poz.:	237 — z dnia 27 kwietnia 1949 r. o zmianie prawa o ustroju sądów powszechnych	711
	238 — z dnia 27 kwietnia 1949 r. o zmianie przepisów postępowania karnego	712
	239 — z dnia 27 kwietnia 1949 r. o zmianie dekretu o postępowaniu doraźnym	725
	240 — z dnia 27 kwietnia 1949 r. o zmianie niektórych przepisów kodeksu postępowania cywilnego, prawa upadłościowego oraz przepisów wprowadzających prawo małżeńskie majątkowe	726
	ROZPORZĄDZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW	
	241 — z dnia 9 maja 1949 r. w sprawie organizacji i właściwości Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacyj i Widowisk oraz urzędów podległych	728
	OBWIESZCZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW	
	242 — z dnia 2 maja 1949 r. w sprawie sprostowania błędu w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 24 lipca 1948 r. o zmianie granic powiatów konińskiego, wrzesińskiego, jarocińskiego, wągrowieckiego i żnińskiego w województwie poznańskim	729

237

U S T A W A

z dnia 27 kwietnia 1949 r.

o zmianie prawa o ustroju sądów powszechnych.

Art. 1. W prawie o ustroju sądów powszechnych wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 4 otrzymuje brzmienie:

„Art. 4. Minister Sprawiedliwości może w drodze rozporządzenia tworzyć w sądach okręgowych osobne wydziały dla nieletnich (sądy dla nieletnich).“;

2) art. 5 otrzymuje brzmienie:

„Art. 5. § 1. W wypadkach, wskazanych w ustawach, sądy powszechne orzekają z udziałem ławników.

§ 2. Ławnicy w sprawowaniu swego urzędu są niezawisli i podlegają tylko ustawom; przy orzekaniu mają prawa i obowiązki sędziów.

§ 3. Prezes sądu powołuje ławników z listy, ustalonej przez prezydium właściwej wojewódzkiej rady narodowej.

§ 4. Minister Sprawiedliwości określi w drodze rozporządzenia szczegółowy tryb powoływania ławników oraz ich prawa i obowiązki.“;

3) art. 7 otrzymuje brzmienie:

„Art. 7. Minister Sprawiedliwości może zarządzić odbywanie poza siedzibą sądu stałych roków sądów apelacyjnych, okręgowych i grodzkich.“;

4) w art. 18 skreśla się wyrazy: „i od postanowień sędziów śledczych.“;

5) dotychczasowa treść art. 21 staje się art. 22, a art. 21 otrzymuje brzmienie:

„Art. 21. W przypadkach, wskazanych w ustawach, sądy okręgowe orzekają w składzie jednego sędziego jako przewodniczącego i dwóch ławników.“;

6) art. 24 uchyla się;

7) w art. 34 dodaje się zdanie w brzmieniu:

„Przepis art. 21 stosuje się odpowiednio.“;

8) art. 37 otrzymuje brzmienie:

„Art. 37. § 1. Sąd Najwyższy rozpoznaje środki odwoławcze od orzeczeń sądów apelacyjnych, jeżeli ustawy nie stanowią inaczej, oraz w wypadkach, wskazanych w ustawach — środki odwoławcze od orzeczeń sądów okręgowych; nadto Sąd Najwyższy orzeka w innych sprawach, przekazanych mu przez ustawy.

§ 2. Sąd Najwyższy na wniosek Ministra Sprawiedliwości lub Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego ustala na zgromadzeniu ogólnym wytyczne wymiaru sprawiedliwości.

§ 3. Wytyczne te mogą w szczególności określać konkretne zadania wymiaru sprawiedliwości i sposób ich spełniania stosownie do warunków społecznych, gospodarczych i politycznych Polski Ludowej w granicach obowiązujących ustaw.

§ 4. Uchwalone przez Sąd Najwyższy wytyczne wymiaru sprawiedliwości Minister Sprawiedliwości ogłasza w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości.

§ 5. Naruszenie przez sąd ogłoszonych wytycznych wymiaru sprawiedliwości stanowi uchybienie, które może być podstawą środka odwoławczego.“;

9) w art. 52 § 2 skreśla się wyrazy: „oraz zastępców sędziów śledczych.“;

10) art. 53 uchyla się;

11) w art. 57 § 3 skreśla się zdanie końcowe, zaczynające się od wyrazów: „Sędziów śledczych“;

12) art. 294 i 295 uchyla się.

Art. 2. Uchyla się:

- 1) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 r. o sędziach śledczych do spraw wyjątkowego znaczenia (Dz. U. R. P. Nr 69, poz. 611),
- 2) dekret z dnia 15 sierpnia 1944 r. o wprowadzeniu sądów przysięgłych (Dz. U. R. P. Nr 2, poz. 7),
- 3) dekret z dnia 23 października 1944 r. o powołaniu i ukonstytuowaniu ławy przysięgłych (Dz. U. R. P. Nr 9, poz. 47).

Art. 3. Do czasu wydania rozporządzenia, przewidzianego w art. 5 § 4 prawa o ustroju sądów powszechnych, stosuje się odpowiednio dotychczasowe przepisy o trybie powoływania ławników oraz o ich prawach i obowiązkach z tym, że prezes sądu apelacyjnego może powoływać do składu orzekającego

w sądzie apelacyjnym osoby z listy ławników sądu okręgowego.

Art. 4. W ciągu trzech lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy Minister Sprawiedliwości może w drodze rozporządzenia tworzyć i znosić sądy apelacyjne, okręgowe i grodzkie oraz ustalać ich okręgi i siedzibę.

Art. 5. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 6. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1949 r. z wyjątkiem przepisu art. 4, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *B. Bierut*

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

Minister Sprawiedliwości: *H. Świątkowski*

238

U S T A W A

z dnia 27 kwietnia 1949 r.

o zmianie przepisów postępowania karnego.

Art. 1. W kodeksie postępowania karnego wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 17 wyrazy: „art. 255, jeżeli zniesławienie popełniono treścią druku“ zastępuje się wyrazami: „art. 255, 256, jeżeli zniewagę popełniono treścią druku“;

2) art. 18, 19 i 20 otrzymują brzmienie:

„Art. 18. Sąd grodzki wykonywa zlecone mu czynności w sprawach, należących do właściwości innych sądów.

Art. 19. Sąd okręgowy:

- a) rozpoznaje w pierwszej instancji wszystkie sprawy, nie należące do właściwości innych sądów,
- b) rozpoznaje środki odwoławcze od orzeczeń sądów grodzkich,
- c) orzeka w innych wypadkach, wskazanych w ustawie.

Art. 20. § 1. Sąd okręgowy orzeka w składzie jednego sędziego i dwóch ławników, jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej.

§ 2. Sąd okręgowy rozpoznaje w składzie trzech sędziów środki odwoławcze od orzeczeń sądów grodzkich.

§ 3. Prezes sądu okręgowego może zarządzić rozpoznanie sprawy, należącej do właściwości sądu okręgowego jako pierwszej instancji, w składzie trzech sędziów, jeżeli uzna to za wskazane ze względu na szczególną zawziętość sprawy.“

3) art. 21 i 22 uchyla się,

4) art. 23 i 24 otrzymują brzmienie:

„Art. 23. § 1. W sądach okręgowych, w których ustanowiono osobne wydziały dla nieletnich (sądy dla nieletnich), sprawy nieletnich z wyjątkiem spraw, wskazanych w art. 632 § 2, rozpoznaje się w tych wydziałach bez względu na ogólne przepisy o właściwości rzeczowej.

§ 2. Sąd okręgowy rozpoznaje sprawy nieletnich w składzie jednego sędziego i dwóch ławników.

§ 3. Prezes sądu okręgowego może zarządzić rozpoznanie tych spraw w składzie jednego sędziego. Przepisu art. 20 § 3 nie stosuje się.

Art. 24. § 1. Sąd apelacyjny rozpoznaje w pierwszej instancji sprawy:

- 1) o przestępstwa umyślne, określone w rozdziałach XVII — XIX i XXXIII oraz w art. 125 i 165 — 167 kodeksu karnego,
- 2) o przestępstwa, określone w rozdziale II oraz w art. 39 i 41 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa,
- 3) o zbrodnie, określone w dekrete z dnia 31 sierpnia 1944 r. o wymiarze kary dla faszystowsko-hitlerowskich zbrodniarzy, winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego,
- 4) o zbrodnie, określone w dekrete z dnia 22 stycznia 1946 r. o odpowiedzialności za klęskę wrześniową i faszyzację życia państwowego,
- 5) a) o przestępstwa na szkodę Skarbu Państwa, samorządu, instytucji prawa publicznego lub spółdzielni oraz na szkodę przedsiębiorstw, stanowiących własność bądź pozostających pod zarządem Państwa, samorządu, instytucji prawa publicznego lub spółdzielni oraz
b) o inne przestępstwa — jeżeli interesy gospodarcze Polski Ludowej zostały narażone na znaczną szkodę,
- 6) o inne przestępstwa, jeżeli prokurator ze względu na szczególne okoliczności sprawy wniesie akt oskarżenia do sądu apelacyjnego.